

J. Wijsman ~ Cariben in beeld - Een beeldonderzoek naar de Nederlandse Caribische eilanden vanuit Nederlands perspectief, 1634-1915

De Nederlandse Cariben zijn als Nederlandse kolonie minder aanwezig in het nationale erfgoed dan de andere voormalige kolonies, Nederlands-Indië en Suriname. De Nederlandse blik wordt gevormd door beeldmateriaal uit Nederlandse collecties en archieven te analyseren. Het onderzoek in deze thesis is gedaan met uitsluitend visuele bronnen als primair bronmateriaal, wat voor het Nederlands Caribisch gebied niet eerder is gedaan. Deze thesis maakt deel uit van het overkoepelende onderzoek *Traveling Caribbean Heritage*. Middels een onderzoeksmethode gebaseerd op discourse analysis, waarbij het beeldmateriaal gelijk staat aan het discourse, is het beeldmateriaal onderzocht. De kunst van het kijken, een belangrijke onderzoeksmethode door Patricia Mohammed, staat centraal. Deze methode vergt het lezen van een afbeelding, zowel kwalitatief als kwantitatief, om deze vervolgens te vertalen van het visuele naar het verbale. Verder wordt gebruik gemaakt van een vergelijkingsmethode, voornamelijk tussen verschillende beeldtechnieken door de eeuwen heen. Hoe worden de Nederlandse Caribische eilanden tussen 1634-1915 weergegeven in Nederlandse visuele erfgoedcollecties, wat is gedurende deze tijd veranderd in het beeld dat gevormd is vanuit deze collecties en hoe heeft de ontwikkeling van visuele media invloed gehad op deze verandering in representatie?

In het kaartmateriaal is duidelijk alleen dat wat van koloniaal belang was voor Nederland afgebeeld. De eilanden behoorden tot het bezit van het Nederlandse rijk en waren van economisch belang binnen de slavenhandel, maar de inheemse bevolking en verschillende culturen van de eilanden waren niet zodanig van belang dat ze in beeld werden gebracht. Uit het getekende beeldmateriaal blijkt dat de Nederlandse blik op de eilanden gepaard ging met veel onbegrip en weinig kennis over het (of de) onbekende. De achttiende-eeuwse koloniale mentaliteit van othering komt naar voren, waarbij de andere mensen, andere omgeving en

andere cultuur als inferieur worden beschouwd. Het gebrek aan kennis nam enigszins af door de komst van de fotografie, maar de mentaliteit van superioriteit bleef lang hangen. Wel kwam er meer variëteit in de taferelen die werden afgebeeld, dus het beeld dat vanuit Nederland werd gevormd van de Cariben werd veelal diverser. De negentiende eeuw bood een gevarieerdere en gemodereerde Nederlandse blik op de Nederlandse Caribische eilanden door de toename in ontwikkelde beeldtechnieken. De slavernij komt gedurende de drie onderzochte eeuwen niet prominent in beeld.

Citation: J. Wijsman. (2019, February). *Cariben in beeld - Een beeldonderzoek naar de Nederlandse Caribische eilanden vanuit Nederlands perspectief, 1634-1915*. *Maatschappijgeschiedenis / History of Society*. Retrieved from <http://hdl.handle.net/2105/47370>

Complete thesis: <https://thesis.eur.nl/pub/47370>